

non sumi sufficiens argumentum ad colligenda verba substantialia formæ substantialis; sed vel conferenda inter se sunt diversa Scripturæ testimonia, vel adjungenda est traditio et consuetudo universalis Ecclesiæ, quæ est optima legum interpres, præsertim in explicandis ritibus sacramentorum. In aliis ergo sacramentis sufficient verba per modum indicativi, quia et per illa sufficienter declarantur actio et effectus sacramentalis, et alioqui neque ex Scriptura, neque ex rito Ecclesiæ aliud postulatur; at vero in hoc sacramento verbum Jacobi, *Et orent super eum, in omni rigore et proprietate deprecationem postulat, et ritus Ecclesiæ id declaravit.*

10. Cur hoc modo instituta sit forma in hoc sacramento, et non in aliis.—Instantia.—Cur autem potius in hoc sacramento, quam in aliis sit forma instituta in hunc modum, multiplex ratio a Theologis redditur. Prima est, quia hoc sacramentum nullum habet effectum infallibilem, qui non possit impediri, vel propter obicem recipientis quoad effectus spirituales gratiæ; vel quia est effectus in differens, qui aliquando non expedit, ut in corporis sanitatem; quod secus est in baptismō et confirmatione; nam, ut minimum habent effectum characteris, si substantialiter perficiantur; et ideo merito dantur per verbum indicativi, quod magis declarat actualem efficaciam, quam verbum deprecativum. Hac ratione uititur D. Thomas, per quam non significat formam hujus sacramenti non conferre effectum ex opere operato non ponenti obicem; constat enim de hoc sacramento eamdem esse rationem circa hoc, quæ de aliis; sed solum intendit hujusmodi efficaciam non significari per hanc formam ut actualiter exercitam, sicut per alias, propter rationem dictam. Videtur tamen illa ratio deficere in sacramento poenitentiae, cuius forma per verbum indicativi profertur, et tamen nullum habet effectum ita infallibilem quin impeditur possit per obicem suscipiens.

11. Solvitur quartum argumentum.—Hæc vero instantia facile excluditur juxta sententiam, quæ negat dari sacramentum poenitentiae validum et informe, juxta quam D. Thomas, citato loco, processisse videtur. Tamen, quia verius credimus aliquando dari absolutionem validam absque effectu gratiæ, ideo aliter respondendum est. Equidem Paludanus et Capreolus dicent, tunc saltem dari ornatum. Verumtamen haec opinio de ornatu nobis improbabilis visa est. Et præterea eadem ratione ponendus esset in

extrema unctione. Dico igitur in sacramento poenitentiae esse peculiarem rationem, ob quam necessarius est ille modus formæ, quia profertur per modum sententiae. Unde prædicta ratio seu congruentia intelligenda erit vel respectu aliarum formarum, vel ita ut locum habeat, nisi aliqua alia peculiaris ratio obsistat. Addi etiam potest illam absolutiōnem, quæ informis est, et valida, licet non auferat peccata in re ipsa, et apud Deum, saltem habere hunc effectum absolvendi hominem in tali foro, ita ut non teneatur amplius confiteri illa peccata. Alia ratio seu congruentia est, quia hoc sacramentum datur homini quasi extreme indigenti et propriis viribus destituto, qui jam incipit exire a foro Ecclesiæ, et in solius Dei manibus constitui, et ideo convenienter orationibus sacerdotum juvari, Deoque commendari. Tertia ratio est, et fere in idem reddit, quia hoc sacramentum ordinatur ad obtinendum per modum indulgentiæ id, quod in judicio poenitentiae obtineri non potuit per modum justitiæ, propter imperfectam hominis satisfactionem vel dispositionem. Unde, quia homo infirmus jam est quasi viribus destitutus ad satisfacendum, ideo exoratur Deus, ut remittat, si quid post sacramentum poenitentiae residuum est. Et per hæc responsum etiam est ad tertium argumentum.

12. Solvitur quartum argumentum.—Ad quartum vero dicitur propositionem indicativi modi formaliter ac proprie non esse orationem, ut per se notum est ex ipsa verborum proprietate. Quod autem aliquando ita vocetur a Patribus, ideo est, quia dum profertur in fide promissionis Christi, virtute videtur rationem et vim orationis includere; hoc autem non obstat, quominus aliquando possit esse necessaria propria et essentialis deprecatio, ubi de tali institutione satis constat, sicut de hoc sacramento ostensum est.

13. An debeat in hac forma explicari materia remota.—*An particula, istam, et sacram, sint essentialies.*—Adhuc vero supersunt nonnulla minutiora dubia circa eamdem formam. Secundum ergo dubium est, an oporteat in hac forma explicare materiam remotam, ex qua fit talis unction, sicut in confirmatione dicitur: *Confermo te chrismate.* Respondeo hoc non esse de necessitate hujus formæ, nec de substantia sacramenti, nec de præcepto. Nam, licet aliquæ Ecclesiæ in hac forma declarent hanc unctionem fieri ex oleo sancto, ut supra relatum est, tamen Ecclesia Romana

solum dicit: *Per istam sacram unctionem,* nulla facta mentione olei; ergo certum est hoc non esse de substantia, neque de præcepto. Item in baptismo non est necesse explicare materiam remotam, scilicet aquam, in forma, nisi quatenus continetur in verbo ablueri; ergo neque hic necesse est explicare materiam olei, nisi quatenus in voce unctionis involvitur, præsertim cum sit sermo in particulari de ista sacra unctione. In sacramento autem confirmationis occurrit specialis occasio declarandi materiam chrysantis; quia sine illa verbum, *confirmo, aut signo,* non satis explicaret materiam proximam, seu actionem ministri, quæ fit per modum unctionis propria illius sacramenti. Quod secus est in praesenti; nam verba illa, *per hanc sacram unctionem,* sufficienter declarant materiam proximam, et actionem ministri. Hinc tamen colligimus hæc verba substantialia esse, quia formæ sacramentorum semper debent exprimere actionem seu efficaciam ministri. Incertum est autem, an singulæ illæ particulae, scilicet, *istam, et sacram,* sint essentiales, vel sufficiat dicere: *Per istam unctionem, vel, ungendo te, parcat tibi Deus.* Et fortasse verius est has mutationes non esse substantiales; nihilominus omnino carente sunt, quia non fierent sine gravi culpa, tum propter dubium et periculum, tum propter Ecclesiæ consuetudinem.

14. An particula, Et suam piissimam misericordiam, sit essentialis.—*Non esse essentialiam.*—Idemque dicendum censeo de illa particula, *Et suam piissimam misericordiam,* per quam declaratur virtus divina, quæ principaliter in hoc sacramento operatur, et in qua nititur deprecatio, quæ per hanc formam fit, ut D. Thomas supra, quæstiunc. 3., declaravit. Indicatque illam particulam esse de substantia formæ, et in solut. ad 2 reddit congruentiam, quia misericordia respicit miseriam; unde, quia hoc sacramentum datur homini quasi in ultima miseriae necessitate constituto, ideo in illo veluti configimus ad divinam misericordiam, quæ proinde in forma expresse declaratur. Præterea, sicut diximus modum deprecativum esse de substantia hujus formæ, ita est verisimile, esse de substantia, explicare divinam misericordiam, ad quam homo ægratus configit, tanquam desitutus viribus ad satisfaciendum. Denique, cum Ecclesia interponat hæc verba inter alia substantialia, videtur certe verisimile etiam ipsa substantia-

lia esse. Quæ rationes ut minimum persuadent esse necessarium (sub gravi culpa) illam particulam non omittere, ne a communi Ecclesiæ consuetudine recedatur, et ut omne periculum et dubium vitetur. An vero in re ipsa particula illa substantialis sit, incertum mihi est, quia explicari in forma principalem causam effectus sacramentalis non solet esse de substantia sacramenti, nisi ubi invocatio Trinitatis ob speciale aliquam rationem est necessaria. Item quia ipsam formam deprecativa ex se includit ordinem ad divinam misericordiam seu invocationem ejus. Præterea de illa particula, *piissimam,* clarius videtur non esse essentialiem, et si quis loco misericordiae poneret, *bonitatem,* vel aliquid simile, certe videtur valida forma, ut si dicatur, *per suam bonitatem,* etc. Denique hoc ipso quod dicitur, *Indulgeat tibi Deus,* actus misericordiae satis expresse postulatur; ergo in actu exercito per misericordiam petitur, quamvis in actu signato non proferatur; non est igitur certum particulam illam esse essentialiem, quamvis sit certum non esse omittendam.

15. Cur potius petatur remissio peccatorum quam aliquid aliud.—Majus dubium est, an reliquæ particulae, quibus significatur effectus hujus sacramenti, sint de substantia hujus formæ. Et imprimis est dubium, cur potius petatur remissio peccatorum, quam aliquid aliud. Sed hoc pendet ex dicendis in disputatione sequenti de effectu hujus sacramenti. Nunc breviter dicitur, illud exprimi, quia vel inter effectus hujus sacramenti ille est præcipuus, vel ne finis præcipue intentus in hoc sacramento propter peccata impediatur.

16. Cur addatur illa determinatio, per visum, etc.—Sed tunc occurrit secundo inquirendum, cur addatur illa determinatio, *per visum, vel per auditum,* etc. Et ratio difficultatis est, quia impium est a Deo postulare dimidiatam peccatorum veniam. Quod si quis respondeat, licet per singulas partiales formas videatur postulari remissio partis peccatorum, tamen ex omnibus perfici integrum petitionem omnium. Contra hoc est, quia homo non solum peccat per quinque sensus, sed etiam per actus mere internos intellectus aut voluntatis. Aliqua etiam sunt peccata externa, quæ non pertinent proprie ad voluptatem alicujus sensus, ut sunt vindicta de inimico, et similia. Præterea hinc saltem videtur probari non esse necessarias illas determinaciones, *per visum, auditum,* etc., quia vel essent, necessariae propter effectum explicandum

vel propter indicandam determinatam partem subjecti, in qua facienda est unctionio; non primum, tum quia effectus sufficienter, imo et melius explicaretur per illa verba: *Per hanc sacram unctionem, remittat tibi Deus quidquid peccasti;* tum quia s^ep^e homo caruit perpetuo tali sensu, unde per illum pecare non potuit, et ita redditur forma quoad illam partem, vel falsa, vel vana; neque etiam secundum, quia non videtur de essentia hujus sacramenti, ut in illis partibus unctionio fiat; Jacobus enim solum dicit: *Ungentes eum;* quod verbum sufficienter completeretur ungendo infirmum in corpore, vel capite, etc. Item s^ep^e homo caret organo alicuius sensus, ut manibus, etc. Et quamvis demus unctionem talis partis esse essentiale, non propterea esset necessarium illam exprimere in forma. Nam de essentia confirmationis est ut unctionio fiat in fronte, et tamen id non declaratur in forma.

17. Hinc rursus dubium est, an sit de essentia hujus sacramenti quinques repetere illa verba formae cum quinque sensuum determinatione, vel sufficiat unica simplex forma, concludendo tantum: *Remittat tibi Deus quidquid peccasti;* vel ad summum addendo simul quinque sensus, scilicet, *quidquid peccasti, per visum, auditum, odoratum, tactum, vel gustum.* Nam rationes factae suadere videntur hoc posterius sufficere. Et praeterea, quia haec verba semel prolat^a aequivalent in sensu seu petitione omnibus illis s^ep^e repetitis. Verumtamen harum difficultatum integra decisio pendet ex his, quae dicimus de effectu hujus sacramenti; et ideo nunc solum dicimus necessarium esse hanc formam proferre eo modo, quo est in usu et traditione Ecclesiae Romanae; hoc enim ut minimum docet Concilium Florentinum in decreto Eugenii dicens, formam esse: *Per istam unctionem, etc., usque ad illud, per visum, etc., et subdit, et similiter in aliis membris.* Item hoc etiam probat universalis consuetudo Ecclesiae. Item, quia est probabile hunc ritum esse essentiale, et ut minimum est res dubia, an sacramentum aliter collatum valeat; ergo saltem est de necessitate praecipi servare hunc ritum. Quid vero dicendum sit de necessitate sacramenti, dicam sequenti disputatione.

18. *Praeter verba praedicta nihil aliud esse de necessitate.* — Tandem addendum est, praeter verba praedicta nihil aliud esse de necessitate hujus formae. Hoc est certum et commune, quia

neque ex verbis Jacobi, vel Conciliorum, neque ex usu Ecclesiae aliquid aliud habetur: neque ex ratione, aut conjectura aliqua colligi, cum per verba praedicta sufficienter indicentur omnia, quae ad actionem ministri et effectum hujus sacramenti pertinent. Solum dubitari potest de invocatione Trinitatis, quam aliqui addere solent in fine omnium verborum. Et Paludanus et Angelus saltem esse necessarium ex precepto asserunt. Sed nulla est talis necessitas, quia neque hoc sacramentum est professio fidei, sicut baptismus; neque in hoc sacramento occurrit aliqua specialis ratio invocandi Trinitatem in forma. Imo si bene attendatur modus deprecative formae, non bene illi accommodatur. Denique neque in Conciliis hoc declaratur, neque in C^æremoniali Romano; neque etiam communis consuetudo id habet; nullum ergo fundamentum est ad asserendam talem praecetti obligationem.

SECTIO IV.

De definitione et unitate sacramenti extremae unctionis, ejusque iteratione.

1. *Definitio physica extremae unctionis.* — *Definitio metaphysica.* — *Alia definitio.* — Ex dictis in praecedentibus licet colligere integrum definitionem hujus sacramenti; quae duobus modis confici potest, sicut de aliis sacramentis diximus, scilicet, physico modo, seu ex partibus physicis; et sic dicetur sacramentum hoc esse, *unctionem oleo benedicto factam in eis partibus corporis, ubi praecepit quinque organa sensuum vigent, sub praescripta forma verborum.* Quae tota definitio sufficienter patet ex dictis. In qua solum est advertendum, quod, licet in ea pars materialis ponatur loco generis, quia in rebus artificiis solet materia de toto artificiato praedicari, ipsum tamen sacramentum non est proprie unctionio, nec pro illa sola supponit, sed pro toto composito ex unctione et verbis. Unde proprius compositum ipsum ponetur loco generis, diceturque hoc sacramentum esse quoddam artificiale ex tali materia et tali forma. Aliter potest dari haec definitio metaphysico modo ex genere et differentia, nimis, *esse sacramentum novae legis, ad confortandum, seu alleviandum in animo et corpore fidem graviter agrotantem, institutum.* Cujus definitionis genus satis constat ex dictis, ubi ostendimus hoc esse unum ex sacramentis novae legis. Differentia vero sumpta est ex verbis Jacobi 5: *Et oratio fidei alle-*

viant infirmum, et si in peccatis sit, dimittentur ei. Posita autem a nobis est illa particula ita in generali, ut abstrahamus ab opinionibus, quia definitiones esse debent quasi communes conceptiones; exacta vero illius particulæ intelligentia pendet ex his, quae de effectu hujus sacramenti in sequenti disputatione dicemus. Alii vero utramque definitio miscent, dicentes, extremam unctio- nem, *esse sacramentum ex sacra unctione olei et prece sacerdotis confectum, et ad salutem mentis et corporis agrotantis hominis divina institutione ordinatum.* Quae tota definitio ex aliis sufficienter constat; complectitur vero fere omnes effectus et causas hujus sacramenti, de quibus paulatim in discursu materiæ dicturi sumus.

2. *Hoc sacramentum esse unum specie et numero.* — *De unitate specifica.* — *De unitate numerica.* — Secundo colligitur ex dictis, sacramentum hoc esse unum et specie et numero. Primum constat, quoniam hoc sacramentum ex eadem materia et forma semper fit, et ad eundem finem seu effectum semper ordinatur; semper ergo est ejusdem speciei. Unde et eamdem definitionem essentiale semper habet, ut visum est. Praeterea supra ostendimus, quando Concilia definiunt tantum esse septem sacramenta novae legis, intelligendum id esse de speciebus ultimis sacramentorum. Est autem hoc unum ex septem sacramentis novae legis; est ergo unum in essentia seu specie ultima; et ita haec pars certa est, neque habet ullam rationem dubitandi. Circa unitatem vero numericam advertendum est, non ita esse unum, ut saltem in diversis personis non possit secundum numerum multiplicari; nam per se constat esse diversa individua sacramenta, quae diversis personis tribuuntur; unde haec multiplicatio numerica omnibus sacramentis communis est. Duobus ergo aliis modis potest dici hoc sacramentum esse unum tantum numero in eodem subjecto, scilicet, compositione, et quia iterabile non est.

3. *An hoc sacramentum, quando semel conferatur, sit unum tantum.* — *Esse unum numero.* — Circa priorem modum difficultas est, an hoc sacramentum, quando semel conferatur, sit unum tantum, vel multiplex. Et ratio dubitandi est, quia in hoc sacramento conficiendo intervenit multiplex unctionio et multiplex etiam forma; ergo ex singulis unctionibus et singulis formis, quae in illas cadunt, conficiuntur singula sacramenta integra, ut-

pote ex propria forma et materia constantia, et fortasse proprios effectus habentia, ut infra disputabimus; ergo interveniunt ibi plura sacramenta numero distincta. Nihilominus tamen dicendum est, ex illis omnibus consurgere unum numero sacramentum, quod vocamus unum compositione, quia ex omnibus illis unctionibus et formis, sive essentiales omnes sint, sive non, unum tantum integrum sacramentum componitur, quia omnes illæ unctiones ad integrum totius hominis unctionem, quam institutio exigit, ordinantur. Et omnes illæ formæ deprecative tendunt ad completum effectum obtinendum. Unde, licet daremus (quod incertum est) per unctionem unius sensus sub propria forma statim dari aliquem gratiæ effectum, nihilominus sacramentum esset unum ex omnibus actionibus compositum, quia ille effectus non est integer, nec sufficiens ad confortandum vel alleviandum infirmum quantum indiget vel indigere potest. Et confirmatur, nam multitudo materiarum et formarum non sufficit ad multiplicandum numero sacramentum, si omnes illæ materiæ et formæ ad artificiosam compositionem unius adæquati signi referuntur, ut in Eucharistia vide licet; imo neque etiam multiplicatio effectuum sat est, si etiam tales effectus ad eundem proximum finem, atque adeo ad unum totalem et integrum effectum referuntur, ut suo modo videre etiam licet in Eucharistia; nam singulari formæ efficiunt singulas consecrationes. In sacramento etiam pœnitentia satisfactio postea completa novum confert effectum, præter eum quem contulit absolutio, et tamen unum et idem cum illa constituit sacramentum. Clarius vero id cernitur in sacramento Ordinis, nam in singulis Ordinibus proprii effectus characteris et gratiæ conferuntur, et nihilominus unum ex omnibus coalescit sacramentum integrum, juxta veriorem doctrinam, ut suo loco videbimus. Atque haec sententia communis est Scholasticorum, in 4, dist. 23, ubi præsertim D. Thom., q. 1, art. 1, q. 2; Palud., q. 4, art. 3; Soto, et reliqui, et Summista etiam omnes. Favet etiam communis modus loquendi et sentiendi Conciliorum et totius Ecclesiae; semper enim de hoc sacramento tanquam de uno loquuntur; non est ergo quod de hoc dubitemus, et ratio in contrarium facta, soluta jam est. Adit vero Ledes., 2 p. 4, q. 31, art. 2, nihilominus facta una unctione sub sua forma, jam posse dici esse sacramentum, quia res

successiva dicitur esse statim ac una pars ejus existit. Sed hoc ad modum tantum loquendi spectat, nam statim addit, per illam unctionem non dari gratiam usque ad ultimam. Imo etiam subjungit, si aliae unctiones non sequantur quocunque casu, illam priorem non esse simpliciter sacramentum. Quare melius dicemus simpliciter ac semper sacramentum nondum esse, donec omnes unctio- nes essentiales factae sint, quia (ut alibi dixi) sacramentum non dicit utcunque rem successivam, sed consummatam et perfectam.

Possitne sacramentum iterari.

4. *Per hoc sacramentum non imprimi characterem.* — *Objectio.* — *Diluitur.* — Cire alind punctum dubitari potest, an hoc sacramentum sit ita unum in eadem persona, ut etiam successive, seu per iteratam collationem, multiplicari non possit, sicut baptismus dicitur esse unus, vel confirmatio una. In quo imprimis supponendum est, per hoc sacramentum non imprimi characterem. Quæ est certa et communis sententia Theologorum, dicta dist. 23, satisque insinuatur in Concilio Trident., sess. 7, can. 9, docente per tria sacramenta, baptismi, confirmationis et Ordinis imprimi characterem; nam, licet expresse non addat exclusivam, tamen ex modo tradendi completam doctrinam sufficienter colligetur. Expressius vero Concilium Florentinum in decreto Eugenii addidit quatuor alia sacramenta characterem non imprimere; unde constat partem hanc esse de fide certam. Ratio vero congruentiae reddi potest, quia per hoc sacramentum non deputatur homo ad specialem statum hujus vitæ, nec consecratur ad speciale munus, sed solum curatur, seu adjuvatur in speciali necessitate, ex infirmitate corporis proveniente, et ideo nulla est necessitas characteris impressi per hoc sacramentum. Dices: etiam per confirmationem non videtur homo specialiter consecrari, aut deputari ad aliquod munus, sed juvari tantum ad fortiter confitendam fidem, quando necesse sit. Respondetur, per sacramentum confirmationis Christianum militem veluti armari et consignari ad pugnandum pro fide, et occurrentes difficultates superandrum, et ita quoad hoc constituitur in quadam statu, qui pro toto tempore vitæ durat; nam hæc Christiana militia semper durat, ejusque difficultates et occasiones variæ sunt, semperque occurtere possunt, ideoque semel tantum præparatur homo illo sacramento, et ratione illius ei sem-

per conferitur auxilium, quoties occasio occurrit, tanquam perfecto militi ad hoc opus consignato. Hoc vero sacramentum extremæ unctionis solum conferitur per modum medicinae, quæ tempore ægritudinis applicari solet.

5. *Sacramentum hoc esse iterabile.* — *Tridentinum.* — Hinc ergo fit ut sacramentum hoc simpliciter et absolute sit iterabile, quod de quatuor sacramentis expresse docuit Concilium Florentinum, et specialiter Tridentinum, sess. 14, c. 3, de hoc sacramento. Sicut enim corporalis ægritudo in eodem homine iterari potest, ita etiam et hoc sacramentum sæpius dari, quia in nova ægritudine novo indigit auxilio; quod non datur ex vi prioris unctionis in alio morbo susceptæ, quia illa tantum data fuit ad illius morbi curationem et levamen; debet ergo hoc sacramentum iterari quoties homo in simile periculum iterum atque iterum incidit.

6. *Durante ejusdem morbi necessitate, non posse iterari.* — Hinc vero intelligi potest, secundum quid, seu durante ejusdem morbi necessitate, sacramentum hoc non posse iterari, non quia etiam pro tunc characterem imprimat, sed quia de se est sufficiens medicina pro tali necessitate, ratione ejus et auxilium spirituale pro illa sufficiens, et sanitas etiam corporis, si oportuerit, conferetur. Dico autem, *durante eadem morbi necessitate*, et non absolute, *durante eodem morbo*, quia in eodem morbo, si necessitas et periculum iteretur, poterit etiam sacramentum iterari; ut si morbus esset diurnus, et prius hominem constitueret in gravi periculo mortis, postea vero remitteret morbi vis, ita ut homo censeretur esse extra mortis periculum, non tamen omnino a morbo liber, et in eo statu aliquandiu duraret, postea vero in simile periculum iterum incidaret, posset iterum inungi. Hoc docuit Albertus Magnus, in 4, d. 23, art. 21, quamvis cum magna formidine et limitatione; solum enim loquitur de morbis, quos chronicos appellat, quia nunquam recedunt, ut sunt ethica, paralisis, et similia; et in his addit conditionem: *Si ultra annum durat morbus post acceptam unctionem.* Paludanus vero, q. 4, n. 3, generaliter id affirmat de quacunque infirmitate diurna, et quotiescumque ex tali infirmitate homo dederit ad periculum mortis. Et hanc sententiam sequuntur frequentius Summista Sylv., verb. *Unctio extrema*, § 8; Tabiena Armilla et alii; et Victoria, in Sum., n. 224

Ac denique est aperta sententia D. Thom., dist. 23, q. 2, art. 4, q. 2, qui optimam rationem insinuat, quia hoc sacramentum non respicit infirmitatem ut sic, sed intirmitatis statum; et ideo non datur cuiilibet infirmo, sed in periculo mortis constituto, ut infra dicemus; quoties ergo status infirmitatis iteratur, est sufficiens causa iterandi hoc sacramentum, etiamsi infirmitas non omnino cesaverit, seu interrupta fuerit.

7. *Oportere infirmitatem interrupti.* — *Alberti et Paludani placita reprobantur.* — Ex hac autem ratione constat, necessarium esse status illos ægritudinis per aliquam diurnam moram interrupti, ita ut secundum communem existimationem diversi censeantur. Frivolum autem est unius anni interruptionem postulare, quia intra illud tempus, coelestium corporum, præsentim solis, revolutio perficitur, ut Albertus philosophari videtur; quid enim hoc refert ad sacramenti necessitatem, vel dignam administrationem? Alii unius mensis tempus assignant, voluntario magis arbitrio, quam certa ratione. Paludanus pro regula assignat, quoties probabile est in nova peccata venialia incidisse; juxta quam regulam nihil aliud expectandum videtur, nisi quod homo simpliciter dici possit evasisse prius periculum, ita ut medicorum et prudentum judicio censeatur esse liber ab illo ægritudinis statu; nam si postea iterum recidat, etiamsi in illo medio statu brevi tempore duraverit, poterit iterum inungi; nam in quolibet brevi tempore timeri possunt nova peccata, præsentim venialia. Quia vero præcipua ratio suscipiendo hoc sacramentum non est peccatorum venialium remissio, ut infra dicemus, ideo etiam hæc regula non est admodum certa, ideoque prudenti arbitrio hoc relinquendum est, ut nimis considerata diurnitate ægritudinis, et statuum ejus, et interruptionis eorum inter se, practica et communi existimatione illa censeantur diversa pericula et status ita diversi, ut perinde se habeant ac si essent morbi omnino distincti.

DISPUTATIO XLI.

DE EFFECTU ET FINE HUJUS SACRAMENTI.

Hoc sacramentum conferre gratiam sanctificantem. — Explicata essentia hujus sacramenti, superest dicendum de causis et effectibus ejus. Incipimus autem a finali causa, quoniam prima omnium est, et quia cum

SECTIO I.

Quis sit proprius effectus sacramentalis gratia sacramenti extremæ unctionis.

1. *Prima sententia, hunc effectum esse remissionem venialium.* — Prima sententia affirms hunc effectum esse remissionem venialium peccatorum. Est valde communis in 4, d. 23, ubi etiam tenet Bonavent., art. 4, q. 1; Richard., a. 4, q. 5 et 6; Durand., q. 1, n. 7; Supplementum Gabr., q. 2, c. 2; Major, q. 1; et idem sentiunt Carthus., q. 2; Scot. et Almain., q. unica; Alens., 4 part., quæst. 5, membr. 7, art. 2; Altisiod., l. 4 Sum., c. de Extrema unctione, q. 1; Astensis, lib. 5 Sum., tit. 41, art. 5; Abulens., super 8 cap. Matt., q. 8; Albertus Pigi, contr. 10; Ayalia, de Tradit., 3 p., consider. 8. Denique Navorr., c. 22, n. 13, dicit, hoc sacramentum principaliter esse institutum in remissionem peccatorum venialium, juxta communem sententiam, in cap. Romanorum, d. 19, et in c. Solite, de Majorit. et obed. Potestque hæc sententia fundari, quia hoc sacramentum primo institutum est ad remissionem peccatorum; et non mortalium; ergo venialium. Major constat ex verbis formæ; nihil enim magis explicat proprium effectum uniuscujusque sacramenti, quam ejus forma; quia sacramentum efficit quod significat, et significatio per formam maxime determinatur et exprimitur.